

Factsheet

Verantwoordelijkheid lijkbezorging bij overlijden Oekraïense ontheemden¹

Vooraf

Sinds de oorlog in de Oekraïne uitbrak hebben zich circa 70.660 Oekraïners (cijfers van 28 juli) ingeschreven in gemeenten in Nederland. Eenderde is jonger dan 18 jaar. Van de Nederlanders is 28% jonger dan 25 jaar. Het sterftcijfer van mensen in Oekraïne is 14,3 mensen per 1.000 inwoners (bron: www.indexmundi.com). Het sterftcijfer voor Nederlanders is 9 mensen op 1.000 inwoners.

Oekraïense ontheemden zijn dus relatief wat jonger dan Nederlanders, maar hun sterftcijfer ligt wat hoger. We moeten er mee rekening houden dat er per jaar tussen de 629 (9 promille) en 1.011 (14,3 promille) Oekraïners in Nederland zullen overlijden. Gemeenten hebben de VNG, de Veiligheidsregio's, Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen (LOB) en Monuta gevraagd wat hun verantwoordelijkheid in deze is en of zij bij overlijdens van Oekraïense ontheemden nog speciale maatregelen moeten nemen. Deze factsheet geeft antwoord op de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is. Daarnaast is een handreiking gemaakt voor de situatie dat een Oekraïense ontheemde daadwerkelijk overlijdt. Daarin komt te staan welke stappen na overlijden moeten worden gezet door medewerkers van een gemeente, vrijwilligers en gastgezinnen. Ook wordt in de handreiking aandacht besteed aan de Oekraïense gebruiken en rituelen en aan de vraag hoe kunnen bewoners, medewerkers en vrijwilligers het beste worden opgevangen?

Oekraïense vluchtelingen in een asielzoekerscentrum

Zolang de Oekraïense ontheemde in een asielzoekerscentrum verblijft, valt diegene onder de regels en voorzieningen van het COA. Het COA vergoedt op grond van artikel 17 jo. 9 lid 1 sub g van de [Regeling](#).

¹ Deze factsheet is tot stand gekomen met medewerking van Monuta, BZK, de Landelijke Organisatie Begraafplaatsen (LOB), Branchevereniging Gecertificeerde Nederlandse Uitvaartondernemingen (BGNU)

[verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen 2005](#) de buitengewone kosten van asielzoekers. Buitengewone kosten zijn noodzakelijke kosten die vanwege hun aard of hoogte in redelijkheid niet geacht kunnen worden door de asielzoeker zelf te worden betaald.

De [Handleiding vergoeding buitengewone kosten](#) geeft een indicatie van welke kosten worden beschouwd als buitengewone kosten. Uitvaartkosten vallen onder buitengewone kosten en worden dus op grond van de hierboven beschreven grondslag vergoed door het COA. De meeste Oekraïense ontheemden zijn echter geen asielzoekers en zij verblijven niet in asielzoekerscentra, maar in gemeentelijke opvangcentra of bij particulieren. Derhalve vallen zij niet onder de regels en voorzieningen van het COA.

Oekraïense ontheemden in gemeenten (gemeentelijke opvang of particulier)

Bij overlijden van een Oekraïense ontheemde geldt de vangnetregeling uit de Wet op de lijkbezorging:

- Als de nabestaanden niet kunnen of willen zorgdragen voor de laatste bestemming van het lichaam of er geen nabestaanden zijn of te achterhalen zijn, draagt op grond van artikel 21 Wlb de burgemeester daarvoor zorg.
- Artikel 22 Wlb bepaalt dat de kosten "verbonden aan de bezorging van lijken" in dat geval ten laste van de gemeente komen.

Leidend bij de vorm van lijkbezorging is de (vermoedelijke) wens van de overledene, daarnaast kan rekening gehouden worden met de wensen van nabestaanden. Bijvoorbeeld het feit dat men het lichaam naderhand weer zou willen opgraven en herbegraven in Oekraïne. Maar er is geen verplichting om te begraven.

Financiële compensatie voor gemeenten

Gemeenten worden gecompenseerd voor de opvang van Oekraïense ontheemden. De kosten van de lijkbezorging vallen voor de Gemeentelijke Opvang Oekraïners (GOO) onder 'bijzondere kosten' en daarmee onder het normbedrag per opvangbed. Zie voor meer informatie over de financiële compensatie de [handreiking gemeentelijke opvang Oekraïners](#).

Augustus 2022